

[_ DEÁK ZSIGMOND _](#) 2023.02.10 23:15 Frissítve: 2023.02.10 23:44

Topmodelle

k – Deák Zsigmond publicisztikája

Bizony-bizony, Heidi Klum és Tyra Banks az idén tölti be az ötvenet, Claudia Schiffer az ötvenkettőt, Naomi Campbell az ötvenhármát, Cindy Crawford az ötvenhetet, Linda Evangelista és Paulina Porizkova az ötvennyolcat. Az amerikai futball legendája, Tom Brady volt feleségeként a divat mellett a sport világában is jól ismert Gisele Bündchen kissé fiatalabb, negyvenhárom éves lesz júliusban. A közös bennük, hogy topmodellek valahányan, s nem az „egynyáriak” közül, ezért emlegetjük, sőt, kedvtelve szemléljük őket még mindig, noha választott szakmájukban fénykorukon már túl járnak. Fura ez, hiszen annak idején Rejtő Jenő egyik klasszikus nőalakját úgy írta le, hogy „Leila, az arab démon ötvenedik életévét már régebben betöltötte”, s itt nyilvánvalóan nem egy gusztusos érett asszonyra utalt, hiszen „a kor és egy ideges bennszülött zsebkése mély nyomokat hagyott az arcán”.

No de lassan távolodjunk el a sokak bálványának, hivatásukban korszakos legendának számító csinos hölgyektől, akik egyébként onnan jutottak az eszembe, hogy mostanában sokszor felvetődik a labdarúgás világában, legutóbb például az európai szövetség (UEFA) általunk is elemzett legfrissebb jelentésének farvizén: milyen működési, avagy klubmodell – leegyszerűsítve: hazaiak kontra légiósok, nevelés kontra igazolás, fiatalok kontra tapasztaltak – a leginkább üdvöztető, melyik visz a legmagasabbra, a tőpre? Nem akarom lelőni a poént, de természetesen vegyes modellekről és lokális maximumokról lehet beszélni, hogy itthon maradjunk, egy magyar csapattól nehezen várható el a BL-siker, amit, mondjuk, a pénzügyi szempontból szinte mindenki előtt járó Paris Saint-Germain vagy Manchester City is hiába üldöz évek óta.

Ami alapvetés, hogy a nemzetközi futballviszonyokat a szabad munkaerő-áramlás szempontjából gyökeresen megváltoztató úgynevezett Bosman-szabály is már huszonnyolc esztendősen lesz 2023 decemberében. (Belga névadója, Jean-Marc Bosman pedig októberben ötvennyolc, mit mondjak, Evangelistáék szemrevalóbbak...) A részletekbe korábban sokszor belefolytunk, ezúttal maradjunk annyiban, hogy klubszinten gyakorlatilag megszűnt a nemzeti jelleg, egy-egy helyi és kisebb jelentőségű (ön)korlátozástól, szabályozástól eltekintve mindenki azt igazol, akit akar és tud.

Egészen pontosan előfordul, hogy egy klub „nemzeti” marad, de azt saját döntésből teszi, s ezzel gyakorlatilag önmaga választékát korlátozza a piacon. Természetesen az ilyesmi nemcsak a futballban történik így, mi is vásárolhatunk az őstermelőnél kicsit drágábban –

viszont jellemzően egészségesebb, táplálóbb – hazai zöldséget-gyümölcsöt vagy a multinál olcsóbban ki tudja, honnan érkező tömegterméket, szándék és pénztárca kérdése az egész.

Az előbbire fociból vett közismert példának adódik Spanyolországból az Athletic Bilbao, amely jellemzően baszk származású játékosokat foglalkoztat. Csak félig kakukktojás a ghánai apukától és libériai anyukától született két Williams fivér, Inaki és Nico, hiszen szinte minden Bilbaóhoz köti őket, az előbbi ott is született. Volt spanyol és (nem hivatalosan) baszk válogatott, tavaly óta pedig Ghánát erősíti. Meg főképp az Athleticet, immár 290 mérkőzés óta. Magyarországon főképp a Paks domborítja ki a nemzeti jelleget hagyományosan légiós nélküli keretével, a jelenlegi NB I-ben még a Vasas az a gárda, amelyik kizárólag magyarokkal dolgozik (a Kecskemét pedig csak három külföldivel). Tiszteletre méltó törekvés, más kérdés, hogy szakmailag nem feltétlenül ideális megoldás, mert ugyan a KTE jelenleg a második, a Paks hetedik, a Vasas pedig utolsó, tizenkettedik. A tolnaiak azt is modellezik, hogy több mint másfél évtizedes első osztályú szereplés alatt ezzel a játékospolitikával meddig lehet eljutni: egy-egy bajnoki és Magyar Kupa-ezüstéremig, egy nemzetközi szereplésig, illetve Ligakupa-sikerig. Persze ez még mindig több és sokkal szimpatikusabb, mint mások eredménysoara középgyenge légiósok tucatjával. Logikusan hangzana, hogy nevezett három egyesület szurkolói szorosabb klubhoz kötése, mélyebb érzelmi azonosulása miatt választotta a hazai utat, ám a nézőszámokat elemezve ez inkább a vezetőség belső elhivatottságából táplálkozik, mintsem a „tömegvonzásból”, az ugyanis csekély.

Szintén logikus lenne, ha a saját utánpótlásukra, a fiatalokra alapoznának, de ez sincs így. A már citált UEFA-jelentés ebből a szempontból eleve nem hízelgő ránk nézve: a magyar bajnokságban a húsz éven aluli játékosok aránya mindössze négy százalék, ennél csak öt országban kevesebb (bár úgy tudjuk, a jelenlegi idényben ez már nyolc százalék körül mozog), a 20–23 éves korosztályban pedig 16 százalékos, ennél csak a görögöknél rosszabb a helyzet (14 százalék). Fogalmazzunk úgy, hogy e három klub néhány saját nevelésű fiatal mellett a máshonnan „lepattanó” magyar labdarúgókat szerzi meg és próbál belőlük csapatot gyúrni. A többiek a vegyes modellt követik, kontinentális szinten arányosan a 20. legtöbb légióst alkalmazva (44 százalék), most a télen első ízben -Luxemburgból, Martinique-ről, Suriname-ból és a Comore-szigetektől is bevásárolva. Ezzel csak az a baj, amit Bobory Balázs kollégám oly helyesen írt meg néhány nappal ezelőtti publicisztikájában (Esélyt a magyar fiataloknak! – február 8.): „Minden klubvezetőnek megvan a saját elgondolása, hogyan, milyen szereplőkkel viheti sikerre csapatát, és mindezzel nem is lenne baj egyébként, ha kizárólag a saját forintjait pakolná az utánpótlás-nevelésbe. Mivel azonban ez nem így van, elvárható lenne, hogy az akadémiai hátterű egyesületek hasznosítsanak is valamit abból, amit »termelnek«, mert ha nem sikerül, ki kell mondani, hogy »selejtet« állítanak elő.”

A jelenlegi helyzet szerint a magyar állam a sporttal, így a labdarúgással is kiemelt ágazatként bánt, megteremtve a megfelelő infrastrukturális viszonyokat, támogatva az utánpótlásképzést,

valamint további segítséget adva a szükségben (lásd egyedülként Európában a Covid alatti bevételnövekedést, amely leginkább a központi tv-közvetítési -jogdíjemelkedésnek köszönhető). Az rendeli a nótát, aki fizeti a zenészt, már csak a „klubmuzsikusokat” kellene szigorúbban fogva rávenni arra, hogy ne játsszanak hamisan vagy más számot, s ebben kiemelt szerepet kell kapnia a Magyar Labdarúgó-szövetségnek mint a szféra hazai irányítójának. Hiszen itt ér össze a klub- és a válogatott futball, s ha az utóbbi eredménytelen, akkor a központi akarat nem ér célta. Létezik persze légiósokra épülő jó nemzeti csapat, ekkor viszont az országos akadémiákról olyan fiataloknak kellene korán szerteszét áradniuk a világba, akik felnőttként címeres mezben is magas szintet képviselnek. Jó modell a horvát, ott a Dinamo Zagreb a topklub, amely sikeres nemzetközileg (legutóbb bejutott a BL-csoportkörbe), miközben a válogatott a 2018-as vb-ezüst után tavaly bronzot vitt haza Katarból négy zágrábi kerettaggal és még két játékosal a helyi bajnokságból.

Furán hangzik, de jelenleg a Ferencváros és a válogatott sikerei tartják az ernyőt az egyébként még messze nem hatékony magyar modell fölé. A győzelmet nyilván nem kell megmagyarázni, s minket, szurkolókat ez érdekel igazán, de ha hosszabb távon nem szilárdul meg az alap, akkor prognosztizálható a ciklikusság: egyszer fent, egyszer lent. Félreértés ne essék, máshol is előfordul hasonló, ám ott a nótát más rendeli: például a katarai vagy más arab tulajdonos országimázs-építés és -javítás céljából. Ott tehát neki kell megfelelni. Furcsaság mindenütt előfordul, például amikor néhány hete, január 11-én a Real Madrid 121 éves története során először állt fel spanyol kezdőjátékos nélkül, a BL-cím viszont sok mindenre gyógyír (cserébe a válogatott lehajtott fejjel térhetett haza a világbajnokságról). Miközben a tisztán idegenlégiós gárdát már rég „feltalálta” a Chelsea, még 1999-ben az angol Premier League-ben.

Igaz, azt sem könnyű eldönteni, ki a szebb a topmodellek közül: Cindy Crawford vagy Claudia Schiffer?

[A Nemzeti Sport munkatársainak további véleménycikkei itt olvashatók!](#)